

מצגת לוועדת ששינסקי 2

ד"ר דוד תדמור | תדמור ושות'

רו"ח
הוארד רוזן

פרופ'
ג'יימס אוטו

ד"ר
חורחה פדייה

1 אין הצדקה להגדיל את חלקה של המדינה ברווחי כיל

2 לא ניתן להגדיל את חלקה של המדינה ברווחי כיל באופן חד צדדי

3 דיון בעת הזאת בחלקה של המדינה ברווחי כיל, מנוגד להתחייבויות המדינה

ההצדקות להטלת מס בששינסקי 1 אינן קיימות ביחס לכיל

שינוי נסיבות
דרמטי?

חלק
המדינה?

זכות המדינה
לשנות?

חוזה
מחייב?

הטבות
והקלות?

האם שולמו
דמי רישיון?

רווחיות
עודפת?

מה מקובל
בעולם?

ההצדקות להטלת מס בששינסקי 1 אינן קיימות ביחס לכיל

הסכם זכיון:
חוזה מחייב

רשיונות וחזקות:
אין הסכם

המדינה התחייבה שלא לשנות את ההסדר הפיסקאלי

המדינה אינה רשאית להגדיל את חלקה ברווחי כיל
באופן חד צדדי

הסכם הקציר
והעלאת שיעור
התמלוגים

הסכם
הזיכיון

פרופ' גבריאלה שלו, המשפטנית הבכירה בתחום דיני החוזים בישראל, קובעת:

- זיכיון ים המלח – חוזה מחייב בין המדינה לבין כיל
- הסכם הקציר והעלאת שיעור התמלוגים – חוזה מחייב בין המדינה לבין כיל
- יחדיו קובעים שני החוזים את חלקה הכולל והמלא של המדינה בהכנסות כיל מים המלח
- כל הגדלה של חלק המדינה – אר ורק בהסכמה הדדית
- פתרון מחלוקות בין המדינה לבין כיל – רק בהליך בוררות מחייב

ההצדקות להטלת מס בששינסקי 1 אינן קיימות ביחס לכיל

המדינה התחייבה
שלא לשנות את
ההסדר הפיקסאלי
לעת הזאת

המדינה שמרה
על זכותה לשנות את
המשטר הפיקסאלי

המדינה התחייבה שלא לשנות את ההסדר הפיסקאלי

הסכם הקציר
והעלאת שיעור
התמלוגים

- המדינה הגדילה את חלקה ברווחי כיל ב-7 מילארד שקלים
- בתמורה התחייבה המדינה לשקט תעשייתי "לעת הזאת":
  - לא ליזום דיון בשינוי ההסדר הפיסקאלי ביחס למחצבי ים המלח
  - לא ליזום חקיקה שעניינה שינוי ההסדר הפיסקאלי
  - להתנגד לכל יוזמת חקיקה כזאת

הסכם
הזיכיון

- מונע מהמדינה להגדיל את חלקה באופן חד צדדי
- שונה תמיד רק בהסכמה

ההצדקות להטלת מס בששינסקי 1 אינן קיימות ביחס לכיל

חלקה של המדינה הוגדל באמצעות

בחירה בקציר המלח –
הפתרון היקר ביותר,
שחלקה של כיל במימונו
הוא הגבוה ביותר

הכפלת שיעור
התמלוגים

תיקון החוק לעידוד
השקעות הון והעלאת
שיעור המס

בחירה בקציר המלח -
הפתרון היקר ביותר,
שחלקה של כיל במימונו
הוא הגבוה ביותר

האחריות לפתרון בעיית עליית מפלס המים בבריכה מספר 5 רבצה מאז ומעולם לפתחה של המדינה:

- המלונות הוקמו באישור הממשלה, בידיעה שמפלס המים יעלה
- בעלי המלונות לקחו על עצמם את סיכון ההצפה
- הממשלה משכה דיבידנד מכיל למימון פתרון בעיית המלונות
- שני מבקרי מדינה ובית המשפט העליון מתחו ביקורת חריפה על ההתנהלות המדינה לאורך עשרות שנים

- המדינה התעלמה מכך שהיא יוצרת הבעיה ואחראית לפתרונה
- המדינה איימה על כיל בהפעלת כוח שלטוני אם כיל לא תכנע ותסכים לממן את קציר המלח

האוצר לכיל: זוהי הצעתנו האחרונה, אם לא תתקבל - נקים את "ששינסקי ב"

לפי ההסכם המתגבש עם המדינה, כיל תממן 90% מעלות הקציר ביום המלח • עוד מסתמן כי החברה תשלם תמלוגים של 10% עבור מניות של 1-2 מיליון טונה אשלג - במקום 5% כיום • כיל אמורה להעביר תשובה מפורטת להצעת האוצר עד מחר בחדות

שאלות ותשובות

«מי האביב והכל ששינסקי אמר על המבחן של כי אם לא תממן את הצעתנו נעדיף לממן לפני עצמה ויחיד התמלוגים - הוא יקום מימים ימימה» את יוזמת ששינסקי פיר, שתממן את חלקו של המדינה במימון של המלח, נמנעו שבו הציגו כי הצעד נבנה למחנה ליהודים

התמלוגים של כיל למימון המלח יגיעו מ-2017, אך המדינה תממן את המלח עד 2017. המדינה תממן את המלח עד 2017. המדינה תממן את המלח עד 2017. המדינה תממן את המלח עד 2017.

TheMarker

המדינה מאיימת על כיל בהקמת ועדת ששינסקי ב' - אך מעדיפה לגבש הסכם

כיל צפויה להשיב עד מחר להצעת הממשלה לפתרון המחלוקת על היקף מיסון קציר המלח וגובה התמלוגים שתשלם החברה המחלוקת: המדינה דורשת שכיל תחל לשלם תמלוגים בגובה 10% מתפוקה של בין מיליון ל-2 מיליון טונה בשנה

מיהו ארלוזורוב?

«היה זה מיהו ארלוזורוב, מנהיג תנועת הציונים, שהיה ממייסדי מדינת ישראל»

המדינה תממן את המלח עד 2017. המדינה תממן את המלח עד 2017. המדינה תממן את המלח עד 2017.

TheMarker

בזכות האיומים? כיל מוכנה לממן 90% משיקום ים המלח

שר האוצר שטייניץ איים שאם כיל תסרב לדרישה, יקים את "ועדת ששינסקי ב" שתבחן את חלקה של המדינה במשאבי ים המלח / יובל אזולאי

כרת כיל מתכוונת להסכים למתווה של שר האוצר, יובל שטייניץ, לממן 90% מעלויות התוכנית לשיקום ים המלח. עם זאת, כיל טרם מסרה הודעה רשמית, ובאוצר מנסה להשיג עד יום ג' הקרוב. בהסכמת חייב כיל, למעשה, לאיום חדש מעדיף שר האוצר, שנועד להפעיל עליה לחץ ובכך לטווח את המשא ומתן הממושך שמתקיים בין אנשי משרדו, בראשם החשבת הכללית מיכל עכארי, לכיון ראשי החברה ונציגי מפעלי ים המלח. כפי שפורסם ב"גלובס", שטייניץ הבדיר לנציגי כיל כי אם לא יסאו ב-90% מהעלויות לקציר המלח, הוא ישלם להאקט "ועדת ששינסקי ב" בתוך ימיו

עלות הקציר היא מרכיב ב-GOVERNMENT TAKE

המדינה בחרה בפתרון היקר ביותר, משום שהוא מייצג עבורה את ההוצאה התקציבית הנמוכה ביותר

ביצוע קציר המלח בעלות כוללת של

5.5 מיליארד ש"ח

הגבהת הסוללות מסביב לבריכה
בעלות של 600 מיליון ש"ח עד לתום הזיכיון

עלות הקציר היא מרכיב ב – GOVERNMENT TAKE

”... קיבלנו החלטה – אני והשר להגנת הסביבה – במאי 2011, בניגוד לעמדת משרד האוצר באותה העת, שדגל באופציה השנייה – של הזזת בתי המלון. אנחנו חשבנו שהזזת בתי המלון תהיה הרס סביבתי טוטאלי של האזור והרס תיירותי טוטאלי של האזור. מה גם, שהאופציה הזאת, לפי חישובים, הייתה יותר זולה, אבל הסתבר שהיא הרבה יותר יקרה גם לתקציב המדינה, כי ”מפעלי ים-המלח” לא היו מממנים את הסיפור הזה”

(מר סטס מיסז'ניקוב, שר התיירות דאז, הוועדה המשותפת לוועדת הפנים והגנת הסביבה ולוועדת העבודה, הרווחה והבריאות לנושא סביבה ובריאות מיום 16.5.2011)

- כיל חויבה בהסכם קציר המלח והעלאת התמלוגים בעלות עודפת של כ-5 מיליארד שקלים אשר באה לממן צורך ממשלתי-תקציבי
- פרופ' שלו, פרופ' אוטו ורו"ח רוזן קובעים:

**עלות עודפת זו היא חלק
בלתי נפרד מחלקה
של המדינה ברווחי כיל**

עלות הקציר היא מרכיב ב-GOVERNMENT TAKE

“...ה-Government Take מים-המלח – – אני גם רוצה להגיד מילה על פרויקט הקציר-טרם הסתיים פרויקט הקציר. אני חושבת שיש איזושהי המעטה באחריות שלקחה על עצמה החברה בביצוע הפרויקט ובסיכון לחריגה מההוצאות של הפרויקט הזה. ולכן בשלב הזה, שה-Government Take לא יציב, ההסדר ברשות המסים לא הסתיים, ופרויקט הקציר לא יותר ברור לאיזה כיוון של הסדר הוא הולך, והוא יכול להיות – אני אומרת פה על השולחן – הרבה יותר גבוה”

(רו"ח מיכל עבאדי-בויאנג'ו, החשבת הכללית של משרד האוצר,
פרוטוקול ישיבת ועדת הכספים מיום 10.1.2012)

"THE DIFFERENCE IN COST BETWEEN THE DIKE SOLUTION AND THE SALT HARVESTING SOLUTION IS CATEGORIZED AS A GOVERNMENT TAKE OR OTHERWISE COMPENSABLE COST"

(מתוך חוות הדעת של פרופ' ג'יימס אוטו)

פרופ' גבריאלה שלו קובעת:

- כיל אינה אחראית ליצירת סיכון ההצפה למלונות באיזור ים המלח
- נימוקי המדינה להטלת עלות הקציר המלח על כיל אינם רלוונטים למסגרת ההסכמות בין המדינה לבין כיל, המעוגנות בהסכם הזיכיון

חלקה של המדינה הוגדל באמצעות

בחירה בקציר המלח –
הפתרון היקר ביותר,
שחלקה של כיל במימונו
הוא הגבוה ביותר

הכפלת שיעור
התמלוגים

תיקון החוק לעידוד
השקעות הון והעלאת
שיעור המס

חלק המדינה ברווחי כיל הועלה לשיעור הגבוה ביותר בעולם

רו"ח הווארד רוזן,
מומחה מוביל בתחום כלכלת המחצבים, קובע:

חלקה של המדינה במחצבי ים המלח הועלה לשיעור
גבוה יותר מאשר בכל מדינה אחרת בה מיוצר אשלג:

חלקה של מדינת ישראל
במחצבי ים המלח

50%

עם מס
על דיבידנדים

45%

בלי מס
על דיבידנדים

הממוצע
העולמי

35%

עם מס
על דיבידנדים

29%

בלי מס
על דיבידנדים

זו גם עמדת המדינה...

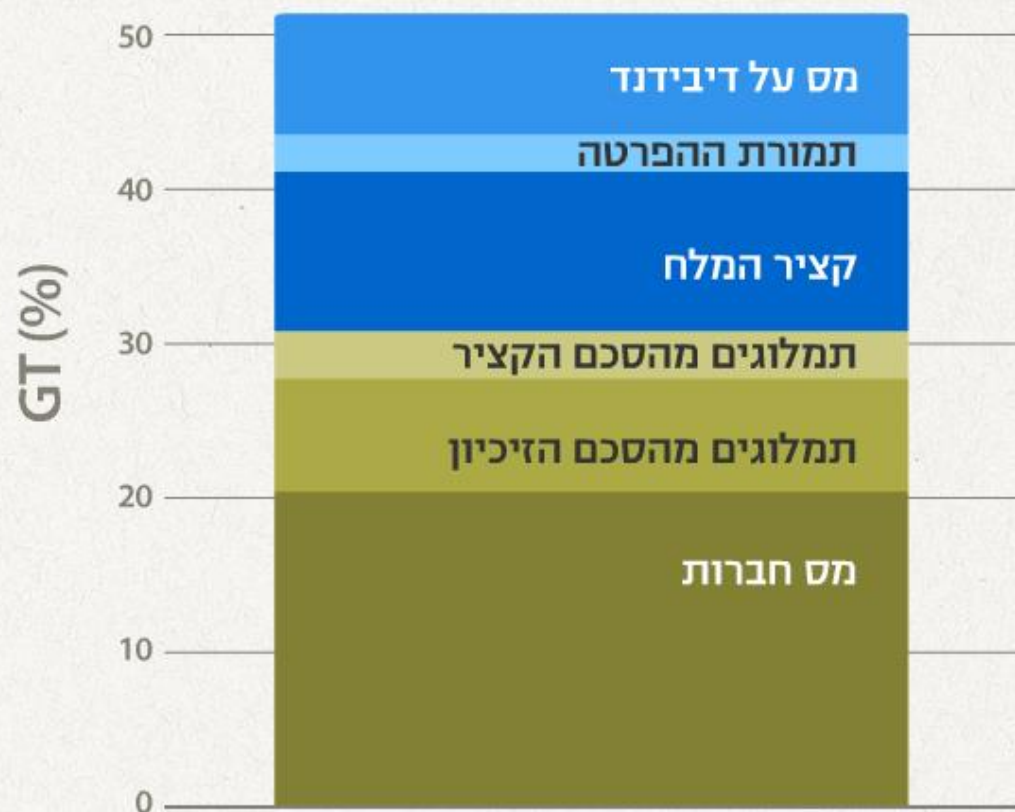

חלק המדינה ברווחי כיל הועלה לשיעור הגבוה ביותר בעולם

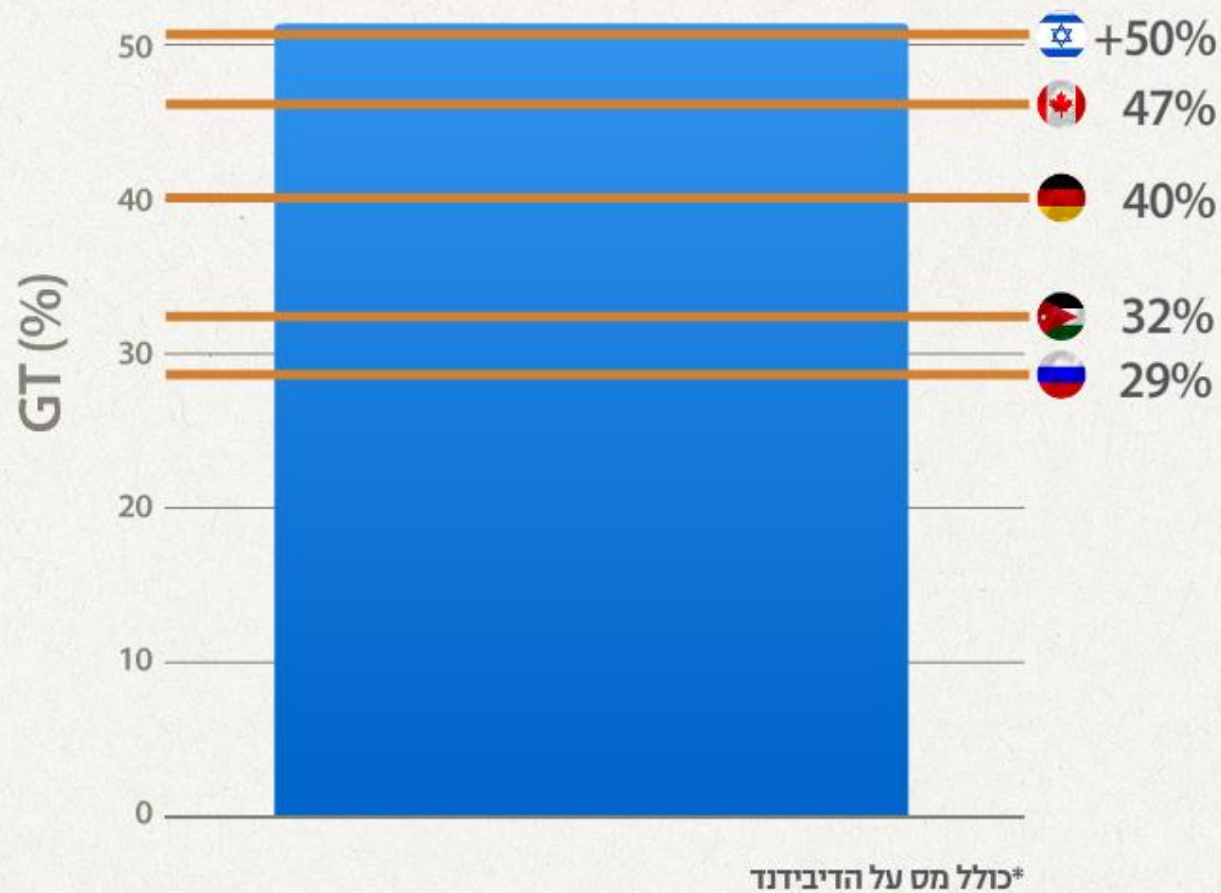

ערוץ 10 28.12.2011

חלק המדינה ברווחי כיל הועלה לשיעור הגבוה ביותר בעולם

חלק המדינה ברווחי כיל הועלה לשיעור הגבוה ביותר בעולם

חלק המדינה ברווחי כיל הועלה לשיעור הגבוה ביותר בעולם

ההצדקות להטלת מס בששינסקי 1 אינן קיימות ביחס לכיל

לא חל שינוי בנסיבות

אין שום שינוי
בנסיבות

פוטנציאל הפקת
המינרלים ידוע
מזה עשרות רבות
של שנים

ים המלח קיים
מאז ומעולם

ההצדקות להטלת מס בששינסקי 1 אינן קיימות ביחס לכיל

מס רווחי יתר
נדיר בתעשיית המחצבים
ואינו קיים בשוק האשלג

מס רווחי יתר
מקובל בענף הגז והנפט
והוטל במדינות רבות

פרופ' ג'יימס אוטון, מומחה בעל שם עולמי בתחום מיסוי משאבי טבע:

- מדינות בודדות בלבד אימצו מס רווחי יתר בתעשיית המחצבים; מרביתן ביטלו את המס בחלוף שנים ספורות מהטלתו
- התחייבויות של מדינות ליציבות פיסקאלית - כובדו
- רווחיות קיימת זכתה להגנה מפני המס החדש

**באף מדינה לא הוטל ולא מוטל מס רווחי יתר
על הכנסות מכריית אשלג**

ההצדקות להטלת מס בששינסקי 1 אינן קיימות ביחס לכיל

משאב זמין למאות שנים,
שרמת הרווחיות
בו לאורך שנות הזיכיון
אינה חריגה

משאב מתכלה
המייצר רווחים עודפים

אין רווחיות עודפת בכיל

שיעור התשואה מתחילת הזיכיון:

8% (ריאלי) בלבד

על מפעלי ים המלח

שיעור התשואה בתקופה המקבילה
על מניות PCS:

16% (ריאלי)

ההצדקות להטלת מס בששינסקי 1 אינן קיימות ביחס לכיל

שולמו למדינה
דמי רישיון משמעותיים

לא שולמו
דמי רישיון משמעותיים

המדינה קיבלה תמורה משמעותית בגין זיכיון ים המלח

בשנת 1992 הנפיקה המדינה 20% ממניות כיל לפי שווי שוק של 1.2 מיליארד דולר

גיא רולניק, הארץ, 30.12.92 :

כיל הופרטה ביוקר. כי היא הפגינה ביצועים מתחת לכל מדד השוואתי אחר... כולם עלו והרוויחו, והמשקיעים בכיל נותרו מאחור"

ההפרטה נתפסת ככישלון בגלל המחיר הגבוה שהממשלה מכרה את כיל

פעימה ראשונה להפרטה: השוק ראה במחיר

שביקשה הממשלה מחיר מלא ואולי אף גבוה מדי

יהודה שרוני, "הארץ", 12.2.92 : "כל מי שמתמצא בשוק ניירות הערך בישראל מבין, ששווי שוק של 1.2 מיליארד דולר עבור כיל הוא מופרז"

פרופ' איתן ששינסקי:

"היקף התמלוגים הראויים ממפעלי ים המלח צריך להתחשב בכך שהמפעלים כבר שילמו וכי המדינה כבר משכה את הדיבידנד שלה ערב המכירה"

כלכליסט

הבורסה הניבה בחדות להודעה

מניית כיל ירדה בכ-7%

ההצדקות להטלת מס בששינסקי 1 אינן קיימות ביחס לכיל

החרגת כיל מתחולת החוק לעידוד השקעות הון

בשנת 2011 תוקן החוק לעידוד השקעות הון -
פעילות כרייה וחציבה אינה מוגדרת עוד
כ - "מפעל מאושר" ואינה מקנה הטבות מס

חברות גדולות הדומות לכיל ימשיכו ליהנות
מהטבות מכוח החוק לעידוד השקעות הון

המס שישלמו חברות גדולות דומות לכיל - 9%
המס שתשלם כיל - 26.5%

ההצדקות להטלת מס בששינסקי 1 אינן קיימות ביחס לכיל

הגדלה חד צדדית של חלק המדינה ברווחי כיל – הפרת הדין

- מהלך חד צדדי להגדלת חלקה של המדינה ברווחי כיל –
**פגיעה בלתי חוקתית, ואסורה, בזכויות הקניין
המוגנות של כיל ובעלי מניותיה**
  - חקיקה פרסונלית
  - הפרת הסכם להגדלת חלקה של המדינה – אינה
הולמת את ערכי מדינת ישראל ולא לתכלית ראויה
  - שינוי חד צדדי בהסדר הקיים – לא מידתי ומעבר לנדרש
- פגיעה בשער המניה של כיל
- פגיעה בזכויות משקיעים זרים

מענה לטענות שהועלו בפני הוועדה נגד כיל

הטענה

חלקה של המדינה ברווחי כיל הוא 18%

התשובה

- החישוב נעשה בטעות ביחס לכל פעילות כיל בישראל, כולל תעשיות המשך
- החישוב נעשה בטעות לשנת 2011 בלבד, במקום ביחס לכל תקופת הזיכיון
- החישוב אינו מתאר נכונה את המצב כיום
- החישוב השמיט בטעות את הגדלת חלקה של המדינה משנת 2012 ואילך, שכבר נקבעה
- החישוב השמיט בטעות את השפעת הסכם הכפלת התמלוגים ומימון פרויקט הקציר להצלת בתי המלון משנת 2012
- החישוב השמיט בטעות את השלכות תיקון החוק לעידוד השקעות הון
- החישוב השמיט בטעות מרכיבים מהותיים בחלקה של המדינה, לרבות התמורה ששולמה בגין הזיכיון ומס על דיבידנדים

חישוב שגוי לשנה אקראית אינו תשתית לעבודת הוועדה

מענה לטענות שהועלו בפני הוועדה נגד כיל

כיל אחראית למימון פרויקט הקציר מאחר
שהיא יצרה את "הזיהום"

הטענה

התשובה

- הצטברות המלח בבריכה מס' 5 לא מהווה "זיהום"
- שקיעת מלח בים המלח היא תופעה שאינה ייחודית לבריכה מס' 5; מה שמייחד את הדיון כאן, היא החלטת המדינה לבנות מלונות בסמוך לחוף הבריכה
- בעיית עליית המפלס הנגרמת מהצטברות המלח – באחריות המדינה ובתי המלון
- המדינה משכה דיבידנד מיוחד מכיל למימון ההתמודדות עם בעיית המלונות, אך הזניחה את הפתרון לאורך עשרות שנים

מענה לטענות שהועלו בפני הוועדה נגד כיל

יש להטיל מס ייחודי על כיל לשיקום ים המלח ולחייבה לשלם למדינה סכומים נוספים בגין פעולות שהיא מצבעת

הטענה

התשובה

- התמורות שנקבעו בהסכם הזיכיון, על תיקוניו שנעשו בהסכמה, מהווים תמורה מלאה למדינה בגין פעילות כיל בים המלח, על כל מרכיביה, לרבות שאיבת מים וכריית חול
- ירידת המים באגן הצפוני נובעת כמעט כולה מגורמים שאינם קשורים כלל לפעילות כיל
- ללא פעילותה של כיל, האגן הדרומי, שתורם לתיירות ולמלונאות, כלל לא היה קיים

הפרת הסכם הקציר על ידי המדינה

כך החליטה הממשלה
וכך הודיעה המדינה
לבית המשפט העליון

כך ציינה
החשבת הכללית

יו"ר הוועדה תמך בעמדת
המדינה שבשלב זה לא ניתן
להקים ועדת ששינסקי ב'

גם המדינה סברה שההסכמות
שהושגו עם כיל מייתרות
את הצורך בהקמת ועדה

**התחייבות המדינה
שלא לערוך שינויים
בהסדר הפיסקאלי
תקפה - "לעת הזאת"
טרם הגיעה**

“העובדה שקיימת כיום אי ודאות מסוימת שנעוצה בתיקון החוק לעידוד השקעות הון ובהליכי הבוררות התלויים ועומדים, מהווה טעם סביר שלא ליזום שינויים לעת הזאת במדיניות הפיסקאלית בעניין כריית המחצבים מים המלח, וזאת עד להתבהרות התמונה בנוגע להיקף חלק המדינה בהכנסות החברה וברווחיה (Government Take)”

(דברי ההסבר להצעה להחלטת הממשלה בעניין הסכם הקציר והעלאת שיעור התמלוגים המצורפים לתגובת המדינה לבג”ץ 112/12 אדם טבע ודין אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ’ ממשלת ישראל)

"...אנחנו חושבים שבעת הזאת שאנחנו נותנים step-up מאוד משמעותי לתמלוגים, למסים, ועם הסיכון הזה של פרויקט הקציר, אין צורך בצעדים פיסקאליים נוספים בעת הזאת"

(רו"ח מיכל עבאדי-בויאנג'ו, החשבת הכללית של משרד האוצר, פרוטוקול ישיבת ועדת הכספים מיום 10.1.2012)

" לכן קורא ששינסקי לממשלה, עוד טרם הושלם הדיון בממשלה על ההסכם עם כיל, לעדכן את החלטת הממשלה ולהכניס פנימה התחייבות לבחון ב - 2017 - לאחר תום קציר המלח, ולאחר שייקבע סופית שיעור מס החברות של כיל - את נתח הממשלה ברווחי כיל - ובהתאם לקביעה לקבל החלטה באותה עת אם יש צורך בהקמת ועדה שתבחן הטלת מס רווח עודף על כיל "

(מתוך כתבה של מירב ארלוזורוב, דה-מרקר, מיום 2.1.2012)

הפרת הסכם הקציר על ידי המדינה

ערך 10 28.12.2011

1

אין הצדקה להטלת מס
מיוחד על רווחי כיל

2

מהלך חד צדדי של המדינה להגדלת חלקה
ברווחי כיל יהווה הפרת חוזה והפרת הדין

3

הסמכת הוועדה לדון בחלקה של המדינה ברווחי
כיל בעת הזאת היא הפרת חוזה על ידי המדינה;
החוזה שאותו מפירה המדינה נחתם בשנה שעברה

הסכם קציר המלח והעלאת התמלוגים

הסכם

שנערך ונחתם בירושלים ביום 8 לחודש יולי 2012

בין:
ממשלת ישראל בשם מדינת ישראל
באמצעות גבי מיכל עבאדי-בויאנג'ו, החשבת הכללית
ומר אבי נבאי, סגן בכיר לחשבת הכללית

והואיל - ובהחלטת הממשלה קבעה הממשלה כי היא לא רואה צורך, לעת הזאת, בביצוע שינויים נוספים במדיניותה הפיסקאלית הספציפית בקשר עם כריית המחצבים בים המלח לרבות ניצולם המסחרי ועל כן, לעת הזאת, לא תיוזם וכן תתנגד, לפי העניין, להצעות חוק בעניין זה;

הפעלי ים המלח בע"מ

מירב המאמצים על מנת שהתוכנית הנדרשת ליישום החלטה זו תקבל תוקף עד ליום 30.6.2013;

והואיל - ובהחלטת הממשלה קבעה הממשלה כי היא לא רואה צורך, לעת הזאת, בביצוע שינויים נוספים במדיניותה הפיסקאלית הספציפית בקשר עם כריית המחצבים בים המלח לרבות ניצולם המסחרי ועל כן, לעת הזאת, לא תיוזם וכן תתנגד, לפי העניין, להצעות חוק בעניין זה;

הפעלי ים המלח בע"מ

